

pripravlja že omenjene vsakoletne priporočilne sezname novih knjig. Branje za Bralno značko je organizirano in mentorsko vodeno na šolah, od bibliopedagoškega dela v knjižnicah pa Bralna značka prevzema ustrezne oblike za motiviranje in preverjanje branja. Bralna značka tudi sama spodbuja sodelovanje med splošnimi in šolskimi knjižnicami, saj je fond za prostovoljno branje domena splošnih knjižnic.

– Vsako leto izkoristimo **2. april – mednarodni dan knjig za otroke** kot priložnost za promocijo branja. **Poslanico ob 2. aprilu** vsako leto pripravi ena od nacionalnih sekcij IBBY. Pionirska knjižnica v Ljubljani in Slovenska sekcija IBBY prevod poslanice pošljeta vsem osrednjim SIK v Sloveniji, ki ga nato posredujejo tudi šolskim knjižnicam. Leta 1997 je bila Slovenska sekcija IBBY pokroviteljica praznovanja 2. aprila in je pripravila poslanico in plakat. Avtorja poslanice sta bila Boris A. Novak in Matjaž Schmidt.

– Pionirska knjižnica vsako leto ob 2. aprilu pripravi tudi osrednjo tematsko razstavo. Letos, ob 50 letnici Pionirske knjižnice, smo razstavili »50 zlatnikov«, 50 knjig po izboru knjižničarjev Pionirske knjižnice. »50 zlatnikov« z interpretacijami dr. Igorja Saksida je izšlo v knjižni obliki letos jeseni pri založbi Učila Tržič. Na sodelovanje dr. Igorja Saksida, strokovnjaka s področja mladinske književnosti, z našo knjižnico smo še posebej ponosni. *Z letošnjo razstavo in s publikacijo »50 zlatnikov« smo želeli poudariti vlogo mladinskih knjižničarjev pri motiviranju mladih za branje.* To je 50 knjig, s katerimi smo knjižničarji Pionirske knjižnice ves čas motivirali mlade k branju. Z vsako od izbranih knjig *se praznik začenja s prvim stavkom...*

Silva Novljan

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

SODOBNA MLADINSKA KNJIŽNICA

Knjižnica lahko vpliva na kvaliteto posameznikovega življenja in življenja skupnosti, če je v tem življenju aktivno prisotna, če pozna njegove potrebe in želje ter jih profesionalno in etično zadovoljuje. Če je taka vedno, v vsakem času in prostoru, je sodobna. Lahko je tudi bolj ali manj uspešna, pri čemer lahko svojo uspešnost meri s tem, koliko posameznikov jo pozna, koliko posameznikov jo obiskuje in kolikim uspešno zadovolji njihove potrebe in želje.

Knjižnica je profesionalnost in etika za posameznika in skupino

O pomenu knjižnice za otrokov razvoj v krogu knjižničarjev ni potrebno razpravljati. Drugače pa je, ko se preselimo izven ozkega profesionalnega kroga knjižničarjev; tedaj se pojavijo nianse. Vrednostna lestvica pomena knjižnice se raztegne v skladu s tem, kako so posamezniki neposredno ali posredno doživljali knjižnico, kakšne so njihove potrebe po njej in njenem knjižničnem gradivu, infor-

macijah in storitvah. Vendar se tudi pri tej osebni pravici posameznika, da meni o knjižnici, kar pač meni, ne moremo izogniti vprašanju, koliko so knjižničarji sooblikovali to mnenje.

Slednje bo tema tega prispevka, pri čemer pa moramo že takoj na začetku opozoriti, da je knjižničarjev vpliv na javno mnenje o knjižnici močno odvisen od javnosti same, ki knjižnico financira in sooblikuje njene delovne pogoje, njen program, od tega, koliko je knjižnica dejansko njena ustanova. Tudi knjižnico za mladino, enako kot za odrasle, ustanovi skupnost kot javno ustanovo, ki naj ustvarja visoko strokovno razvite, učinkovite, racionalne, politično nevtralne in etične razmere za otrokovo dobro počutje, pozitivno delo in ravnanje.

Knjižnične naloge določajo potrebe vseh otrok določenega okolja. Različne potrebe pripeljejo posameznike ali skupine v knjižnico, da jih z njeno pomočjo hitro in uspešno zadovoljijo. Vzrokov za obisk knjižnice je več, najpogosteje pa jo uporabniki obiščejo (Sutton str. 15), ko:

- vedo, da rabijo informacijo,
- vedo, da je dosegljiva v knjižnici,
- so deležni prijaznega sprejema,
- se v njej udobno počutijo,
- hitro najdejo, kar potrebujejo,
- lahko udobno uporabijo, kar so našli,
- so deležni knjižničarjeve pomoči,
- so zadovoljni s tem, kar jim je v pomoč.

Vsakemu otroku bi moralo biti omogočeno, da reče »moja knjižnica«

Pravica otroka, da posvoji knjižnico, se uresničuje z možnostmi okolja, npr. s prisotnostjo knjižnice, zakonodajnih pravnih elementov, ki dovoljujejo, omogočajo, preprečujejo, ovirajo, omejujejo, pa tudi z manj razvidnimi elementi teh možnosti (pa zato niso nič manj učinkoviti), ki se vežejo na etiko posameznega delavca knjižnice ali knjižnice v celoti. V našem okolju še nismo dali vsem otrokom možnosti, da to pravico uresničijo:

- ker nismo povabili vseh otrok v knjižnico,
- ker nismo vsem otrokom omogočili dostopa do knjižnice,
- ker nimajo vsi otroci dovolj prostorne knjižnice,
- ker knjižnice nimajo dovolj različnega knjižničnega gradiva,
- ker nismo vsem otrokom omogočili brezplačno uporabljati knjižnice, njenega gradiva in njenih informacijskih virov,
- ker otroci nimajo dovolj opreme za uporabo knjižničnega gradiva in za dostop do informacij,
- ker nismo vsem otrokom pregledno uredili knjižnice,
- ker nismo vseh otrok naučili samostojno uporabljati knjižnice,
- ker nismo otrok (na)učili uporabljati knjižničnega gradiva,
- ker knjižnice ne omogočajo vsem otrokom dostopa do objektivnih, stvarnih informacij,
- ker knjižnice ne omogočajo vsem otrokom doživeti knjižnice s prireditvami tudi kot socialni prostor,
- pa tudi zato ali takrat:

- ker nimajo vsi otroci prijaznega knjižničarja,
- ko nimajo knjižničarji dovolj časa za otroke,
- ko knjižničarji vsiljujejo otrokom svoje »najboljše in najljubše knjige«,
- ko le knjižničarji vedo, kaj je dobro za otroke,
- ko knjižničarji birokratsko kaznujejo, prepovedujejo, ukazujejo,
- ko knjižničarji niso uspeli ustvariti nevtralnega področja med domom in šolo za neodvisno in neovirano raziskovanje otrok,
- ko knjižničarji ne vključujejo otrok v oblikovanje programa knjižnice,
- ko knjižničarji ne poslušajo, razložijo, pomagajo, omogočajo, opogumljajo,
- ko knjižničarji ne upoštevajo otrokovih posebnih potreb in zasebnosti.

Navedimo še nekaj podatkov za okrepitev zgoraj navedenih postavk, da bomo lažje ocenili, ali knjižnica nudi z delovanjem in knjižničnim gradivom vsem otrokom možnosti za usvajanje znanja z leposlovnim in neleposlovnim knjižničnim gradivom, možnosti za razumevanje drugih ljudi, njihovega obnašanja, kulture, položaja, za doživljanje izkušenj s pomočjo zgodb, za doživljanje lepote jezika, slike, zvoka, za spoznavanje sebe, svoje kulturne identitete, vrednosti, za pridobivanje informacij za razrešitev problema, za bogatitev besednjaka, govornih in jezikovnih spretnosti, za širjenje izkušenj med otroki in odraslimi, za podpiranje njihovega formalnega in neformalnega izobraževanja (*Children*, str. 14). Te naloge in pogoje za njihovo uresničevanje podpira za vse otroke tudi Unescov manifest o splošnih knjižnicah (*Manifest*, 1994), posamezne države pa jih bolj ali manj uspešno opravljajo.

Narodna in univerzitetna knjižnica zbira tudi nekatere podatke o delu splošnoizobraževalnih knjižnic za mladino do 15. leta starosti, s katerimi si lahko ustvarimo vsaj grobo sliko razvojne stopnje javne splošnoizobraževalne knjižnice oziroma knjižnične dejavnosti za mladino pri nas. Pomagali si bomo s podatki za leto 1996 (Novljan, 1997) in s standardi (Normativi, 1987), ki priporočajo pogoje za uspešno delovanje (tudi mladinske) knjižnice, tako da bomo ugotavljali, koliko teh priporočil so splošnoizobraževalne knjižnice v povprečju dosegle:

- 60 osrednjih splošnoizobraževalnih knjižnic ima v svoji mreži 229 stalnih izposojevališč (krajevnih knjižnic), z 9 bibliobusi in s kolekcijami pa pokrivajo potrebe po knjigi, manj pa po drugem knjižničnem gradivu, tudi na 656 izposojevališčih potujoče knjižnice. Po priporočilih standarda pa je še zmeraj 88 krajev brez (stalne) krajevne knjižnice, še več naselij pa brez knjige.
- 59 osrednjih splošnoizobraževalnih knjižnic od 60 vodi evidenco o številu mladih prebivalcev do 15. leta starosti na svojem območju (navajajo 382.642 mladih prebivalcev).
- Samo 39 od 60 knjižnic ve, koliko knjižnega gradiva (knjig, časnikov in časopisov) imajo v svoji zalogi za mlade uporabnike. *Skupaj navajajo 1.074.904 enot ali 4,95 enot na enega mladega prebivalca njihovega okolja. Standard priporoča najmanj 3 knjige na prebivalca.*
- 50 knjižnic vodi evidenco enot neknjižnega gradiva za mlade v svoji zalogi in te navajajo skupaj 55.571 enot, pri čemer ima posamezna knjižnica najmanj 4 enote in največ 6228 enot neknjižnega gradiva.

Ali imajo vse knjižnice v svoji zalogi najmanj 3 knjige na mladega prebivalca oziroma v povprečju 25 do 30% zaloge namenjene mladim prebivalcem, pri čemer naj bi tudi v tej zbirki ne bilo manj kot 30% strokovne literature, lahko iz teh po-

datkov razberemo le za nekaj knjižnic. Iz tega bi lahko sklepali, da knjižnice bolj kot preverjanju obstoječega (možnosti knjižnice, potrebe okolja in posameznika v njem), zaupajo svoji intuiciji in izkušnjam pri neposrednem delu s primarnim uporabnikom, članom knjižnice in na osnovi tega oblikujejo program dela za mlade. Pri tem pa seveda tvegajo, da spregledajo dejanske ali vsaj še druge potrebe okolja in ne oblikujejo učinkovite zbirke (take, ki se z izposajo obrne vsaj trikrat letno) in dejavnosti.

60 knjižnic je za cca. 390.000 mladih prebivalcev pridobilo v enem letu 120.437 enot knjig (309 enot na 1000 mladih prebivalcev), pri čemer velja omeniti, da je večina knjižnic poskrbela, da je bilo od skupnega prirasta več kot 30% knjig namenjenih mladim, v povprečju 38%. Od skupnega števila za mlade pridobljenih knjig pa 74% knjig sodi med leposlovje.

Vse knjižnice so nabavljale tudi serijske publikacije (časnike in časopise) za mladino, vendar te niso bile prisotne v vseh njihovih enotah in zmeraj tudi ne z dovolj naslovi v osrednji knjižnici, npr. kar 20 knjižnic navaja manj kot 15 enot serijskih publikacij. *Skupaj je bilo v slovenskih knjižnicah za mlade 2.174 enot časnikov in časopisov.* Premajhen pa je bil tudi prirast neknižnega gradiva, saj je v celotnem prirastu knjižničnega gradiva za vse uporabnike cele mreže splošnoizobraževalnih knjižnic predstavljal le 7%.

Knjižnice ne odrekajo mladim knjižničnega gradiva, navadno celo najprej namenijo pozornost njim nato odraslim, vendar v okviru omejenih in premajhnih sredstev za posodabljanje knjižnične zaloge prizadenejo tudi mladega uporabnika. Že leta ne dosegajo knjižnice po standardu priporočenega prirasta knjižničnega gradiva in tudi v letu 1996 je le 9 knjižnic doseglo normativ 200 knjig na 1000 prebivalcev.

Med svoje člane so vse knjižnice zajele 143.755 mladih do 15. leta starosti ali 30% mlade populacije, ki v skupnem članstvu predstavlja 34% članov splošnoizobraževalnih knjižnic. Standard priporoča 50 do 60% včlanjene mlade populacije! Med mladimi člani je bilo 12% predšolskih otrok.

Podatek ne potrebuje komentarja, morda pa opozorilo, da bodo morale knjižnice bolj (uspešno) kot dosedaj nagovarjati mlade za obisk knjižnice, predvsem pa odrasle, da pripeljejo otroke v knjižnico. Naj omenimo za ilustracijo še izkušnjo Bralnega društva Slovenije, ki je prav zaradi teh podatkov izdalo izobraževalno slikanico *Povabljen v knjižnico*, ki želi otroka neposredno ali preko posrednika (starša, vzgojitelja) seznaniti z možnostmi, ki mu jih ponuja knjižnica. Seznanjeni in motivirani naj bi otroci, tudi skupaj s starši, obiskali najbližjo knjižnico. Rezultat: 2000 izvodov slikanice je prodanih, vendar sta le dve občini sprejeli njen propagandno izobraževalni učinek, kupili slikanico in jo razdelili v gospodinjstva, ostale pa so (tudi obležale) v knjižnicah. Tudi te ne vedo zmeraj prav dobro, kaj bi s tako knjižnico o knjižnici, če pa lahko uporabniku pokažejo knjižnico »v živo« oziroma jo ta že tako in tako pozna! To je še en primer prepričevanja prepričanega, za potencialne uporabnike oziroma za neuporabnike pa ni časa, interesa, delo je zahtevno, terja veliko znanja in časa (veliko, veliko več, kot pa obveščanje o odprtosti knjižnice in njenih prireditvah po radiu in drugih dnevnoinformativnih medijih), rezultat pa je lahko slabši od rezultata dela s prepričanimi!

Mladi člani so 1.495.408 krat obiskali knjižnico zaradi izposoje knjig na dom (član povprečno 10 krat v enem letu), 381.538 mladih je obiskalo knjižnico zaradi uporabe gradiva v knjižnici, 254.221 mladih pa se je udeležilo 7578 prireditve, kolikor jih je skupaj zanje pripravilo 60 knjižnic; na vsaki prireditvi je bilo v pov-

prečju 33 obiskovalcev. Med prireditvami navajajo knjižnice 480 razstav s cca 63.322 obiskovalci in 527 vodenimi skupinami po razstavah, 2711 ur pravljic s 51.851 obiskovalci (19 obiskovalcev ene ure pravljic v povprečju), 515 kvizov s 31.154 reševalci (v povprečju je en kviz reševalo 60 mladih), 114 srečanj z ustvarjalci, na katerih je bilo skupaj 7789 obiskovalcev (v povprečju 68 obiskovalcev), 38 predavanj z 1262 obiskovalci (v povprečju 33 obiskovalcev enega predavanja), knjižnice so organizirale 1949 vodenih ogledov knjižnice s 45.557 obiskovalci (23 udeležencev v povprečju na en ogled), in še drugih 1254 različnih prireditev (počitniški programi) s 40.314 udeleženci.

Ti podatki govorijo o tem, da otroci v povprečju radi obiskujejo knjižnico in njene dejavnosti in da knjižnice večino dejavnosti namenjajo prav razvoju bralne pismenosti, s tem ko motivirajo otroke za branje, gledanje, poslušanje, ko jih s kvizi učijo uporabljati (brati) knjižnično gradivo ipd. Knjižnice pa razvijajo tudi nove oblike, s katerimi lovijo utrip sodobnega časa in njegovih potreb, ki branju lep-slojva ni pretirano naklonjen. Dobro bi bilo spet uvesti prireditve glasnega branja, razmisliti pa bi veljalo tudi o kvaliteti prireditev, njihovem namenu (za katere skupine mladih bralcev jih knjižnice organizirajo, s kakšnim namenom, kaj želijo doseči ipd.) in jih tudi ciljem ustrezno izpeljati ter ovrednotiti. Predvsem pa je pomembno, da so prireditve organizirane v vseh enotah knjižnice, tudi v bibliobusu oziroma organizirane z njegovo pomočjo.

Mladi obiskovalci knjižnic so si na dom izposodili 4.111.430 enot knjižničnega gradiva (ob vsakem obisku 7 enot, v enem letu pa si je član izposodil na dom 74 knjig!) za uporabo v knjižnici pa 825.167 enot knjižničnega gradiva (ob vsakem obisku knjižnice povprečno 2 enoti).

Naš mladi uporabnik knjižnic je v povprečju dober bralec, če nam je mar le število prebranih knjig, ki na mesec prebere. Kaj v resnici bere ter kako bere, pa podatki knjižnic ne govorijo. Opozorila strokovnjakov, da branje tudi pri nas ni najboljše, pa so namenjena tudi knjižnicam. Vsaj toliko poudarka kot količini naj bi dale knjižnice pri svojem delu tudi kvaliteti in motiviranje za obiskovanje knjižnice dopolnile s svetovanjem pri izboru in s pogovori o prebranem. Pri tem pa naj omenimo še to, da na prireditvah, ki jih knjižnice namenjajo motivaciji za branje, ni prijetno gledati, kako se odrasli raznežijo ob »otročjem« predstavljanju mla-dinskih besedil (odrasli v vlogi otroka), otroci pa ostanejo neprizadeti.

Napišimo nova vabila

S temi podatki in tudi z ostalimi podatki, ki govore o razvojni stopnji naših splošnoizobraževalnih knjižnic (Novljan, 1997), lahko pojasnimo nepovabljenim otrokom, zakaj jih knjižnice niso povabile. Ko vabimo, običajno vemo, koga vabimo, zakaj ga vabimo in kaj nudimo, saj se z vabilom obvežemo, da bomo vabljenemu izpolnili njegova pričakovanja. To pa knjižnice ne opravičuje, da ne bi vedenje o pomenu knjižnice širile, med drugim tudi zato, da postanejo prebivalci njeni pod-porniki pri razvoju knjižnične mreže. Pri tem so jim lahko v oporo že tudi domače raziskave, npr. raziskava o bralni pismenosti (Elley, Gradišar, Lapajne, 1995), ki je tudi za Slovenijo potrdila tesno povezanost dostopnosti knjig v knjižnicah z boljšim uspehom osnovnošolcev na testih bralne pismenosti, v nadaljevanju raziskovanja pa se je statistično značilno uveljavil pomen strokovno izobraženega knjižničarja

za razvoj bralne pismenosti v primerjavi s knjižničarsko neizobraženim učiteljem, zaposlenim v šolski knjižnici (Novljan, 1996). Tudi slednja ugotovitev je vredna naše pozornosti, saj postavlja ob že skoraj sprejemljiv (ne pa tudi realiziran) pomen prisotnosti knjige oziroma knjižnice za posameznikovo življenje in življenje skupnosti, še pomen knjižničarsko izobraženega delavca v knjižnici.

Profesionalnim delavcem moramo zaupati delo v knjižnici, da bo ta v skladu s svojim namenom in z že navedenimi načeli delovanja javne inštitucije uresničevala pravice posameznika po informiranju, znanju, kulturi in kulturnem razvedrilu. Njihovo znanje je temelj uspešnega razvijanja knjižnice in odgovornega ravnanja za koristno izrabo družbenih sredstev. Na njihovo opozarjanje se je npr. odzvalo Ministrstvo za kulturo, na pobudo katerega je državni zbor sprejel zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi, s katerim naj bi splošno-izobraževalne knjižnice do leta 2003 pridobile 137 milijonov dodatnih sredstev. Vsota ne zagotavlja pokritja vseh pomanjkljivosti knjižničarstva, pokrila naj bi največje bele lise, kraje, ki so brez knjig in sodobne aktualne informacije. Tehnološko posodabljanje knjižnic in uvajanje dodatnih bibliobusov po tem programu bo uspešno, če bodo knjižničarji:

- raziskali in analizirali potrebe okolja (proučili širše in neposredno okolje uporabnika in proučili tudi uporabnika: kdo so uporabniki, primarni, sekundarni, potencialni, pričakovani, neuporabniki, kakšni so, kaj potrebujejo, kako uporabijo knjižnico, gradivo in informacije),
- osveščali okolje, da bo prepoznalo lastne potrebe,
- sistematično vrednotili svoje delo,
- pozitivno odgovarjali na prošnje, potrebe, želje, kritiko in predloge.

S takim načinom dela bodo knjižničarji izboljšali organizacijo knjižnice, pridobili več uporabnikov in uspešneje delali za uporabnike, kar pomeni, da bodo vzdrževali kakovost informacij, knjižničnega gradiva in storitev za kvalitetno zadovoljevanje potreb uporabnika. To bodo storili z zanesljivostjo, odzivnostjo, z občutkom zaupanja, z usmerjenostjo k uporabniku, da bo ta s čim manjšo porabo denarja, časa, energije in psihičnega napora uresničil svoje želje. Uporabnikova potreba je specifična in splošna, zadovoljena pa takrat, če ima uporabnik dostop do identificirane informacije v natančni obliki in ob pravem času.

Ko bodo knjižnice spoznale uporabnika, ga bodo povabile v svoje prostore na svoje, tudi ciljno oblikovane, prireditve. Z bibliobusom bodo npr. poslale na teren najboljšega in strokovno najbolj izobraženega knjižničarja, ki bo oblikoval knjižnično zbirko in deloval v skladu z načelom povezanosti z okoljem in s časom, z načelom upoštevanja splošnosti in specialnosti, pravic in dolžnosti uporabnika, z načelom omogočanja preverljivosti podatkov, ki jih posreduje uporabniku, ter v skladu z načelom neprofitnosti, brezplačnosti. Uspeh njegovega delovanja se bo vrednotil s številom novih članov, uporabnikov knjižnic, z ustanavljanjem novih stalnih izposojevališč, ko bo prebujena potreba po knjižničnem gradivu in storitvah knjižnice prerasla bibliobusno ponudbo, in po splošnem napredku ter zadovoljstvu posameznika in okolja, ki bo knjižnico potrebovalo stalno za vseživljenjsko učenje in kulturno razvedrilo. Tako kot v stalnem izposojevališču se tudi v bibliobusni varianti knjižničarskih storitev odvija svetovalno, asistentsko, izobraževalno in socialno delo z uporabniki, ki je lahko individualno ali skupinsko (prireditve, npr. ura pravljic, vodenje po potujoči razstavi, okrogle mize ipd.).

Naša skrb je ta hip bolj kot uporabnikom knjižnic namenjena neuporabnikom, tistim, ki knjižnice ne poznajo in ne vedo, kako si lahko s knjižnico naredijo življenje uspešnejše, lepše, bogatejše, s tistimi, ki to vedo, pa je nimajo, ali pa je zaradi drugih razlogov (npr. negativnih doživetij knjižnice) ne obiskujejo. Zanje si želimo, da bi se vzorec 50-letnega uspešnega delovanja Pionirske knjižnice v Ljubljani prenesel tudi na te bele lise, tako kot se je že na mnoge kraje v Sloveniji, pri čemer pa njeno uspešnost delovanja za uporabnike merimo s številom mladih prebivalcev mestnega središča in ne celega mesta. Ali ima kdo kakšen argument, da si tega ne zaslužijo vsi otroci, da tega ne potrebujejo?! Sodobna knjižnica naj bi omogočila tako vsem odraslim kot tudi vsem otrokom vsaj zadovoljevanje najpogostejših potreb, zaradi katerih obiskujemo knjižnice. To so: izposoja gradiva, vračanje gradiva, listanje po novostih, iskanje odgovora na vprašanje, pomoč knjižničarja, branje časnikov in časopisov, uporaba neknjižnega gradiva, preslikovanje, udeležba na prireditvah in uporabo računalniške opreme.

Ob zaključku pa ne smemo spregledati odraslega uporabnika mladinskih knjižnic. Obiskuje jih, ker želi brati, kar je v njihovih zbirkah, ker želi poznati otroka, s katerim živi, za katerega dela, ker mu želi pomagati, ga zblížati s knjižnico, z njenim gradivom, želi ga uvajati v uporabo tega gradiva, ker želi uživati skupaj z otrokom ali pa samo zato, ker otrok ne more sam do knjižnice. Ne sme biti prezrt! Knjižnice naj povabijo tudi njega. Lahko postane njen pomočnik, če pa postane z njeno pomočjo tudi uporabnik knjižnice, bo toliko boljši pomočnik.

S programi za družine se naše mladinske knjižnice ne morejo ravno pohvaliti. Premalo knjižnic je npr. povabilo očete in njihove otroke, sinove, k skupnemu branju gradiva o avtomobilih, k pogovoru z nogometašem. Malo knjižnic bi našli, v katere lahko starši pripeljejo otroški voziček; v katerih lahko mati previje in nahrani svojega malčka, medtem ko njen drugi otrok z očetom še naprej ustvarja v kreativni delavnici; kjer lahko dedek ob obisku knjižnice glasno bere svojemu vnučku (in drugim naključnim poslušalcem) svojo najljubšo pravljico (pa še v udobnih sedežih); v katerih imajo organizirano (voluntersko) pomoč za premagovanje težav pri branju, pisanju domačih nalog ipd. Tudi tako sodeluje knjižnica pri učenju branja, ne da bi vabila prav k učenju. Na obisk in k dejavnostim povabi družino, skupno doživetje pa je tudi dragoceni vzorec obnašanja, ki se prenaša iz roda v rod in zagotavlja zmeraj večjo in boljšo uporabo knjižnice.

Literatura:

Children and young people. – London: Library Association Publishing, 1997

Elley, W.B. & A. Gradišar & Z. Lapajne: *Kako berejo učenci po svetu in pri nas?* – Nova Gorica: Educa, 1995

Manifest o splošnih knjižnicah. – *Knjižničarske novice*, 1995, št. 5. Priloga

Normativi in standardi za splošnoizobraževalne knjižnice. – *Poročevalec kulturne skupnosti Slovenije*, 1987, št. 28, str. 70–79

Novljan, S.: *Slovenske splošnoizobraževalne knjižnice.* – Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 1997

Novljan, S.: *Sodobne dejavnosti šolske knjižnice s posebnim ozirom na njene bibliopedagoške naloge pri izvajanju izobraževalnega programa učenja branja v osnovni šoli.* – Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1996 (Tipkopis. Disertacija)

Sutton, D.: *So you are going to run a library.* – Englewood: Greenwood press, 1988